

OD JADRANA DO BALTIKA

Poljska pot v graditvi socializma

5.

Poljska preživlja danes prehodno dobo in vsi napori so usmerjeni v njeno obnovo. Dogodki lanskega oktobra nedvomno pomenijo zgodovinsko prelomnico v družbenem življenju Poljske in pozitivno postavko v njenem socializmu. Na predoktobrski način je bilo delo, ki je bilo posledica tega, je lahko samo negativno delovanje na politično življenje Poljske in na socialistično zavest delovnih ljudi.

Posebne hude posledice je imel predoktobrski režim za gospodarstvo Poljske. Strogo centralistični sistem vodenja gospodarstva je zaviral razvoj gospodarstva relativno zelo razvite Poljske in dušil iniciativno od spodaj. Dajal ni nobene materialne stimulacije delavcem za večjo produktivnost, tako da je še danes v marksističnem industrijskem podjetju produktivnost nižja, kot je bila pred vojno. Poljsko gospodarstvo je bilo ves ta čas usmerjeno predvsem na težko industrijo. Lahka industrija, ki je bila pred vojno Poljske gospodarska odvisnost, je imela hude posledice za vse gospodarstvo in v končni liniji za življenjski standard delovnih ljudi.

Sprito takih pogojev je razumljivo, da je ves čas rasel in se krepil odpor v množicah proti takemu sistemu, dokler ni prišlo do poznanskih barikad in končno do oktobrskih dogodkov, ki so pomenili prelom s starim sistemom. Da ni prišlo do hujših in tragičnih dogodkov — kot na pr. na Madžarskem — gre nedvomno zaslugi enemu delu vodstva PZPD (Poljske združene partije delavcev) na čelu z Gomulko, ki je razumelo položaj, se postavilo na čelo množic in v prvi etapi razvilo, kar so množice zahtevale. Zato bodo ostali oktobrski dogodki v zgodovini Poljske važna prelomnica z vsem tistim, kar je zaviralo njen nadaljnji razvoj, in pomenijo začetek nove faze na poti graditve socializma Poljske. Oktobar je pomenil za Poljsko v prvi vrsti pridobitev enakopravnosti v odnosih s socialističnimi državami, ustvaril je pogoje za prehod od strogo birokralno-centralističnega v demokratično-centralističnega v demokracijo, ki je razvila vso mogočo razpoložljivo moč, prinesel je sprostitev na vseh področjih družbenega življenja, skratka: ustvaril je pogoje za lastno poljsko pot v socializmu.

Decentralizacija

Največji korak v smeri decentralizacije je bila ustanovitev delavskih svetov. Formirani so bili v večini industrijskih podjetjih. Ti delavski sveti pa še nimajo povsod enakih pravic. V večini podjetij so v bistvu šele posvetovalni organi, ki le v nekaj bol razvitih podjetjih so jim bile priznane tudi neke formalne pravice sodelovanja v upravljanju podjetja. Ti delavski sveti so neke vrste eksperimenti, ki naj pokaže pot za nadaljnji razvoj delavskega upravljanja. Zato so delavski sveti v delavskih svetovih, ki so dali pozitivne rezultate, ki so v večji produktivnosti dela in večji plači delavcev.

Postopno prenašanje pristojnosti od višjih na nižje organe, to je na voljovalce in krajevne svete, je druga stran procesa decentralizacije. Ki je v teku na Poljskem. Seja spada v ta sistem planiranja, ki se spreminja in decentralizira, da se določene naloge planijske komisije prenašajo na imenovane nižje organe. Ta proces gre seveda postopoma in z določenimi težavami, ker zadeva na odgovor birokralnih elementov v državni upravi. Vendar pa gre celotna orientacija v to smer, in v tem je pozitivna plat demokratizacije današnjega družbenega življenja nove Poljske.

Na političnem področju je prišlo do večje sprostitev kot na ekonomskem. Ta sprostitev je nedvomno prinesla olajšanje, razgibalna je množica in jih politično aktivizirala v boju za reševanje določenih vprašanj a stališča njihovih lastnih interesov. Politična sprostitev pa je imela za posledico tudi določeno sprostitev aktivnosti reakcionarnih sil, ki so vse prej kot naklonjene socialistični Poljski. Te sile izkoriščajo današnjo situacijo in določene težave, ki jih Poljska preživlja v tej prehodni dobi kot posledica nedavnih preteklost, za propagiranje svojih gesel in programov ter za marksistično odprto nastopajo proti sedanjemu režimu. V tej aktivnosti je na prvem mestu Cerkev, kakor

«Huligani»

Pereč družbeni problem za Poljsko predstavlja mladina. V velikem številu je poljska mladina neorganizirana, med njo pa se močno širijo tuji vplivi. Obstaja kategorija mladine, ki ji pravijo «huligani» (pokvarjena mladina). Ta je aktivna povsod, kjer se je treba boriti proti sedanjim Poljski. «Huligani» so organizirani v raznih skupinah, tudi med seboj nepovezani, brez

Detajl iz Gdanska

nekega določenega programa in političnega koncepta, razen nihilističnega odnosa do vsega kar predstavlja organizirano družbeno življenje. Ti izvajajo izgrede po mestih Poljske, napadajo policijo, se prostično obnašajo po ulicah in javnih lokalih in so povsod tam, kjer se lahko izživijo v neretih in uničevanju. Ta vrsta mladine je proizvod preteklih razmer, ko je strogi stalinistično-centralistični sistem ubijal vsako iniciativno množico in tako ustvarjal brezperspektivnost. Ti huligani so nedvomno določen družbeni problem današnje Poljske, in to tem bolj ker jih je precej in ker so dostopni za vsakršni reakcijski vpliv. Ta mladina je tipičen element, ki ga vsak čas lahko izrabijo politične reakcijske sile v borbi proti sedanjim Poljski.

Strankarsko življenje

Tudi v vrstah članstva PZPD je po prelomu s stalinizmom nastala določena idejna zme-

da, predvsem v krogu intelektualcev. V partiji se je tako pojavilo več struj. Ena struja, vzgojena v stalinističnem birokralizmu in vsidrana na določenih položajih državne birokracije, teži nazaj in v zagovarjanju starega izkorišča slabosti sedanje Poljske. Druga struja pa gre tako daleč v negiranje starega, da je zaslula na pot revizionizma in celo buržoasnih političnih koncepcij. Struja, ki se je zbrala okoli Gomulke in ki predstavlja zdrave sile v poljskem delavskem gibanju, je nedvomno v večini. Na XX. plenumu CK je Gomulka zelo ostro nastopil proti vsem tistim strujam, ki rušijo enotnost partije in

V notih pokrajina

Po šestih dneh bivanja v Varšavi, neprestanega kroženja po mestu in okolici, predvsem pa po mnogih srečanjih in razgovorih, ki sva jih imela, sva bila precej utrujena. Zato sva si želela zopet na pot. Zelja po novih krajih, na je gnila na sever. Gdansk je bil najsevernejši cilj našinega potovanja. Hotela sva videti Baltično morje — okno v svet nove Poljske. Nisva šla po glavni cesti, ampak sva krenila nekoliko severneje, ker sva hotela videti področje, ki je posejano z mnogimi jezери. Zopet je bilo lepo sončno vreme, ko sva prečkala Vislo in pustila Varšavo za seboj.

BRANKO BABIC

(Nadaljevanje sledi)

Spomenik velikemu poljskemu pesniku Adamu Mickiewicz, ki stoji v Krakovu

V DESETIH LETIH JE PRIŠLO DO VELIKIH SPREMENB

Ob Bosni: od Zenice do Sarajeva se širi «jugoslovansko Porurje»

Gigant Zenica, kjer dela nad 12 tisoč delavcev - Premogovnik Kakanj središče bosenskega premogovnega bazena Vareski rudnik železne rude, kjer je zalog za več kot sto let

razdeljen pa je na plavže, na kokarno s 56 kokosnimi pečmi, na stransko tovarno, ki je povezana s kokarno in kjer izdelujejo katram, bencol, amonij, sulfate itd., nadalje na težko Blumington, na kovnico, livarno in seveda na plavž s štiri rimi novimi velikimi fiksnimi Siemens-Martinovimi pečmi, z dvema električnima pečema in raznimi drugimi objekti. V prvih letih je ta gigant terjal samo velikanse stroške, danes pa daje že velike dobičke in se sproti sam gradi. Vrednost njegove letne proizvodnje znaša 110 milijard dinarjev, letošnji čisti dobiček — kljub še nekaterim milijardnim investicijam — pa znaša nad 5 milijard in pol dinarjev.

Samo ob sebi se razume, da je ta gigant odločilno vplival na razvoj mesta. Čeprav so porabili za gradnjo stanovanjskih blokov nad 4 milijarde dinarjev, je stanovnjaška stiska še vedno velika. K temu še majhen, toda značilen podatek: pred vojno so bili v Zenici trije zdravilniki, danes jih je 45; pred vojno Zenica ni imela parka, danes se v novem mestu razprostira 50 tisoč kv. metrov zelene površine. Grade osemnadstrop-

ni hotel in bivše skaldrmos je na ulicah zamenjal asfalt.

Tak velikanski objekt terja prometna sredstva. Zato je bila grajena proga Samac-Sarajevo, ki pa skoroda ne zmaga več prometa, zato je v načrtu gradnja nove ceste, ki bo povezovala jugoslovansko Porurje z žitordninskimi področji in avtomobilsko cesto Zagreb-Beograd. Do sedaj so že zgradili 63 km moderne ceste od Sarajeva proti Zenici. Kako se je področje Zenice spreminjalo, nam pove še sledeč podatek: pred vojno je okoli- ca Zenice pridelala toliko prehranskih pridelkov, da jih je izvažala, danes pa mora uvažati 90 odstotkov takega blaga. Postala je torej povsem industrijski revir.

Ko smo tako v številnih prikazali Zenico, pojdemo dalje: po dvajsetih minutah smo v Kakanju. Ze sam kolodvor kaže, da gre za drugo središče jugoslovanskega Porurja. Levo od proge se razprostirajo rudniki premoga. Rudna bogastva pa se razprostirajo že pod samim kolodvorom. Kakanj sam pa je središče zenikosarajevskega premogovnega bazena, ki se razprostira na severu čez Zenico in Travnik, na jugu vse do rudnika Breze. To se pravi, da zavzema površino 900 kv. kilometrov. Pod to površino je več plasti premoga in če računamo, da ima Jugoslavija 2 milijardi 200 milijonov ton rezerve premoga, odpa- de na Bosno dobra milijarda ton, pol milijarde ton pa odpa- de samo na ta kakanjski revir. Zato menijo, da bodo te zaloge zadostale za najmanj sto let.

Kakanjski rudnik je sicer star, vendar je bil ob koncu vojne tako zastarel, da so morali vanj vložiti 5 milijard dinarjev. Zato pa se je tudi proizvodnja povečala. Leta 1945 so v Kakanju nakopali 190.000 ton premoga, letos pa 950.000 ton. Prihodnje leto ga bodo nakopali verjetno 1.200.000 ton. Za opis Kakanja je treba nujno omeniti tudi novo separacijo, ki je začela delovati leta 1954 in ki je ena najmodernejših v tem predelu Evrope. Vsak dan separacija sortira okoli 2000 ton premoga.

Prej smo opisali plavže v Zenici, toda v dolini Bosne sta še dve železarni, ena v Varesu, druga v Iliašu. Vse tri oskrbuje z železno rudo vareski rudnik. Plasti železne rude — hematita in limonita — so v samem Varesu po nekaj sto metrov debele. Rezerve železne rude so tako velike, da zagotavljajo eksploatacijo za vse prihodnje stoletje, pa čeprav se v zadnjih letih nakopje tudi nad milijon ton rude na leto in čeprav bodo v prihodnjih letih z novimi bolj sodobnimi napravami nakopali tudi po milijon 700.000 ton rude na leto.

Zdi se, da je podjeteja novinarja uspešno zainteresirali častniki ameriškega letalstva, ki sodelujejo v ameriški odpravi in da ima zato nekaj možnosti, da ji bo to njeno zamisel uspelo uresničiti, seveda če bodo Američani pohiteli. Elain Shepherd je že bila na poti proti antarktičnemu področju, in je prišla na Novo Zelandijo, od koder bi morala na daljavo pot z letalom.

Toda tam so Elain Shepherd zadržali. V Washingtonu je namreč prispela bžojavka, da te ženske ne smejo pusti na jug in da jo morajo takoj vrniti. Tako se je tudi zgodilo. Vkrkali so jo na stirimotorno

DA BODO NAŠI OTROCI ZDRAVI IN KREPKI

MATI KOT DOJILJA

Nosečnost, porod in dojenje so naravni pojavi v življenju žene. Vsaka mati je dolžna dojeti svojega otročička. Naraven način prehrane dojenčka je materino mleko. Narava sama je ustvarila vse, kar je potrebno za dojenčkovo hrano.

Materino mleko vsebuje vse sestavine, ki so dojenčku potrebne: beljakovine, ogljikove hidrate in vitamine. Itranjenje na prsih je najenostavnejši način prehrane, tako za dojenčka kot za mater. Ta način je tudi najbolj poceni. Tako hranjen dojenček bolje napreduje, manj oboleva ter se pravilneje razvija kot pa otrok, ki ga umetno hranimo. Zensko mleko je lažje prebavljivo kot kravje, ker se pod vplivom žleznih sokov hitreje sesiri in ostane le kratko časa v želodcu ter ga organizem tudi pravilno izkoristi. Če dojenček sesa, se z mlekom ne more okužiti, medtem ko se, če ga hranimo s kravjim mlekom, lahko okuži z bacili tuberkuloze, tifusa ali grize. Materino mleko se nikoli ne skvari, saj ga dojen-

ček dobiva neposredno iz materinih prsi. Zaradi tega ne more biti okužen, razen če je mati bolna. Kravje mleko se lahko pokvari, če je dolgo časa v posodi, lahko se pa tudi okuži, ko ga pripravljamo. Na prsih ni nevarnosti, da bi se morda dojenček preveč napil, saj dojenček sesa le toliko časa, kot je potrebno.

Prvič je treba dete podojiti 12 do 24 ur po porodu. Mati bo to storila leže ali sede v postelji, kakor ji pač dovoljuje njeno stanje. To omenjamo samo zaradi mladitve mater, ki mislijo, da ne morejo dojiti. Posnem naravo, da ima mati prve dni nekoliko manj mleka, kot ga bo imela pozneje.

V prvem mesecu življenja je treba dojeti vsake tri ure (dopolne ob 6, 9 in 12, popoldne ob 3, 6, 9 ter ob 12 ponoči). Od drugega do šestega meseca se mora ponoči obrok ukiniti, da se otrok in mati spočiteta. V drugi polovici leta se mora postopoma ukiniti en obrok ter polagoma preiti na običajno hrano. Matere-dojilje si morajo biti na jasnem, da z dojenjem ne gre vedno lahko. Nekateri dojenčki so pri sesanju nespretni, nekateri požirajo zrak, drugi zopet težko sesajo, ker imajo zamašen nos, včasih pa otežkočajo sesanje prešlabo razvite prsne bradavice ali pa tudi razpoke na njih. Toda dojlja se mora zavedati, da se dajo takšne in podobne nadloge z večjo ali manjšo potrpežljivostjo premagati.

Mnoge matere, tako na kmeth kakor v mestu, prekinjejo dojenje, ne da bi se poprej posvetovale z zdravnikom ali poiskale kje drugje strokovni nasvet. Tak postopek je napaden in matere se ne zanašajo, kako s tem, otroku škodujejo in ga tako pogosto spravljajo v življenjsko nevarnost. Zdravnik čisto slši od takih mater, ko prinese otroka na pregled, tarnanje: «Nisem imela dovolj mleka», «moje mleko je vodoeno», «spenela sem z dojenjem, ker sem izredno oslabevala», «otroka ne dojim več, ker sem ponovno zanosila itd. Niti eden izmed naštetih vzrokov ni opravičilo za prenehanje z dojenjem.

Če mati nima dovolj mleka, je treba po zdravniškem nasvetu preiti na dovrstno hrano in nikakor ne samo na umetno hrano. Materino mleko ne more biti pokvarjeno, niti ne vodoeno. Če se za nekaj dni preneha z dojenjem, to še ni vzrok za trajno prenehanje. Isto velja tudi za menstruacijo. Tudi ponovna nosečnost je naraven pojav, ki ne preprečuje dojenja, pač pa je treba z dojenjem prenehati takrat, ko potrebuje nov plod vedno več hrane. Če mati preneha z dojenjem predčasno, sme to storiti le po predhodnem posvetu z zdravnikom, ki bo ugotovil, če obstajajo zadostni razlogi z otrokove ali materine strani. Opravičljivi razlogi z materine strani bi bili: težko vnetje ledvic, srčna napaka, sladkorna bolezen, škratinka, tifus, difterija in tuberkuloza. V teh primerih ni treba dojeti, drugače pa se mora mati zavedati, da vrši z dojenjem otroka dolžnost, ki ji jo nalaga materinstvo in da je to naraven pojav v življenju žene.

Prejeli smo

Sodobna pota. Prosvetna revija. Glasilo Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije. leto II. - 1957. St. 10. Ljubljana.

Galeb. List za mladino. Leto IV. št. 2. Trst 1957-58.

Jezik in slovnost. Letnik III. - Stevilka 3. - Izdaja Slavističnega društva v Ljubljani. Ljubljana 1957.

Priroda, glasnik in zdravje, mesečnik za poljudno zdravstvo. Leto XII. St. 11-12. - Ljubljana 1957.

Republika. Broj 9. Godište XII. Zagreb 1957.

Nova obzorja. Izdaja za Zvezo mariborskih kulturnih delavcev - založba Obzorja v Mariboru. Letnik X. St. 10. 11. Maribor 1957.

NOVO TEKMOVALNO PODROČJE MED SZ IN ZDA

Katera ženska bo prva stopila na Južni tečaj?

Elain Shepherd, 34-letna ameriška novinarka in žena u pokojnega polkovnika letalstva, je zelo podjetna in se zdi, da bi se hotela uveljaviti z nekim posebnim podvigom: hotela bi namreč biti prva ženska na svetu, ki bo stopila na južni tečaj.

Ugotovila je namreč, da so v sovjetski odpravi, ki v okviru geofizikalnega leta vrši pručevanja in prodira proti južnemu tečaju, tudi tri Rusinje. Domneva se, da bo ena od teh odšla tudi na južni tečaj, pa bi na ta način Sovjetska zveza dosegla še en primat in ponovno v večnem prebitelu Američane.

«Bili bi že čas, da bi tudi mi v našem bili pris - pravi Elain Shepherd.

Zdi se, da je podjeteja novinarja uspešno zainteresirali častniki ameriškega letalstva, ki sodelujejo v ameriški odpravi in da ima zato nekaj možnosti, da ji bo to njeno zamisel uspelo uresničiti, seveda če bodo Američani pohiteli. Elain Shepherd je že bila na poti proti antarktičnemu področju, in je prišla na Novo Zelandijo, od koder bi morala na daljavo pot z letalom.

Toda tam so Elain Shepherd zadržali. V Washingtonu je namreč prispela bžojavka, da te ženske ne smejo pusti na jug in da jo morajo takoj vrniti. Tako se je tudi zgodilo. Vkrkali so jo na stirimotorno

ameriško letalo in pred dnevi je prišla v Washington, kjer je izjavila:

«Počakati moram, dokler se spor ne razčisti. Morarica je postavila svoj veto proti namenu letalstva, da me pošlje na južni tečaj, toda borila se bom in sem prepričana, da bom prva ženska, ki bo stopila na južni tečaj.

Ne obstaja torej le ljubosumno tekmovalje med rodovi ameriške vojske na področju raketi in satelitov (čemu se hkrati pripisujejo delni dosedaj neuspehi Amerike na tem področju), ampak tudi glede tega, katera ženska bo prva stopila na južni tečaj.

DINETTES PLASTIQUE

— Ne maram teh neslomljivih... Potrebujem take, da gredo na kose, ko jih bom vrgla na bratca, kadar se bova šla očka in mamico!

«VDOVA ROŠLINKA» V SV. KRIŽU

V počastitev spomina svojega rojaka, slikarja Alberta Sirkka, ki je pred 10 leti umrl v Celju, so Križani preteklo nedeljo uprizorili trodelno komedijo «Vdova Rošlinka» z velikim zadovoljstvom smo prisostvovali tej kulturni predstavi, ki jo je v dvorani prosvetnega društva postavila na oder kriška dramska skupina. Dvorana je bila nabito polna domačinov, kar dokazuje, da so Križani z nestrpnostjo pričakovali dan, ko se bodo člani domače dramske skupine pojavili na odru in pokazali kaj zmorejo. S to igro so nam Križani pokazali in dokazali, da prosvetno življenje v Križu ni zamrlo in da je pognalo močne korenine.

Prireditev je vsestransko dobro uspela in za to gre zahvala najprej vsem igralcem, članom dramske skupine, pa tudi tovar. Justu Koturi, članu SNG, ki je priprave organiziral in igralce vadil, pri čemer ni varčeval s potrpežljivostjo.

Vsi igralci po vrsti so se prav dobro odrezali, posebno pa se je izkazala Slava Kožutova, ki je postavila na oder prvo odlično vdovo Rošlinko. Mari Rošlinka je vdova, ki ni ne mlada ne stara, a bi po vsej sili hotela biti mlada, ker — kakor sama pravi — ima v žilah vročo kri in še mlado srce, da more ljubiti mladega Janeza (Lucijan Terčon). «Balantica» (Rudi Koluta), ki ima za patrona sv. Balantina in na svoji strani vse svetni-

ke, je tako dobro pripravil to žanro, da je šlo kar vse po nudi. Janez je bil seveda zaljubljen v mlado in cvetočo Manco (Milica Gustinčič), ki je zelo uspešno igrala na harmoniki. Kot smo že omenili, je prireditev zares lepo uspela in so ti mladi kriški igralci pokazali izredno dobro voljo, da so kljub svojem rednemu delu, kljub zaposlitvi, našli dovolj časa za vaje. To njihovo postrvovalnost je občinstvo pravilno ocenilo, kar je pokazalo s svojim odobravnjem po vsakem dejanju in večkrat celo med igro. Občinstvo je zapuščalo dvorano zelo dovoljno in z upanjem, da bi mu člani kriške dramske skupine čimprej postregli z novim učinkom.

MARIO MAGAJNA

Člani dramske skupine iz Križa

Goriško-beneški dnevnik

Silvestrovanje

Goričani niso ravno največje silvestrovanje, toda enkrat na leto, in sicer za Silvestrovo, pa se ob zvokih glasbe in poka-
njem kipega šampanjca le zavrtijo in v najboljšem razpoloženju pozdravijo no-
vo leto. Plesali so na števil-
nih krajih v Gorici in v Sol-
kanu. Tudi akademiki in di-
jaki kluba Simon Gregorčič
so organizirali dobro uspe-
šen ples v društvenih prostorih,
kjer so se ob zvokih lepih
pesmi zabavali do poznih ur
tranzij ur.

Včeraj zvečer ni bilo več
vrveža po cestah — častili
boga veselja so se utrudili
in odšli spat, kajti danes je
zopet delovni dan.

Obmejni organi so si voščili novo leto

Kot vsako leto so si tudi
letošnji jugoslovanski in italijanski
obmejni policijski in car-
inski organi na mednarodnem
bloku pri Rdeči hiši v zdrav-
stvenih voščilih srečno in uspeš-
no novo leto, ki naj bo no-
va etapa v sodelovanju ob-
mejnih organov pri urejanju
obmejne prometa, ki je zlasti
po podpisu videmskega
sporazuma dosegel tako veli-
ki razmah.

Prosta cona še za devet let

V Uradnem listu od 30. de-
cembra 1957 je bil pod št.
1226 objavljen zakon, s ka-
terim se podaljša veljavnost
proste cone v Gorici za de-
vet let.

Več prometnih nesreč ob prihodu novega leta

Bolničarji ZK pihali na pomoč v Ul. Garibaldi - Z
grada sta prehitro vozila in se prevrnili

Na Silvestrovo, pa tudi včeraj
so imeli bolničarji goriške
Zelenega križa in usluž-
benci civilne bolnišnice precej
dela, saj je bilo v mestu in
v okolici več prometnih nes-
reč, pri katerih je bilo tudi
nekaj večjih in manjših prask.
Ob 1.45 ponoči je prišel
prosit pomoč v polnišni
Brigata Pavia 18-letni elektri-
kar Avgusto Zanier iz Ul. Bri-
gata Pavia 58. Mladenič se je
s družbo prijateljev veselil
na goriškem gradu; nekaj prej
je uro se je odločil, da se vr-
ne v mestno središče in zapro-
si nekega Oskarija za prevoz
z vespo. Ko sta mladeniča
privzela na zadnji ovinek
pod gradom, je vozač izgubil
ravnovesje in vozilo se je pre-
vrnilo. Medtem, ko se Oskar-
ji ni ničesar pripetilo, pa je
Zanier začutil večje bolečine
in desno zapustil in zato se
je odločil, da krene v bolniš-
nico, kjer so mu pregledali
roko in ga za nekaj dni tudi
prižigali.

Ob 1.10 pa je nekdo pokli-
kal Zeleni križ v Ul. Garibal-
di, kjer je ležal na pločniku
negibno 47-letni Ivan Zgubini
iz Loka. V bolnišnici so ga
takoj pregledali in mu ugotovi-
li poškodbe na hrbtu; zdi se,
da je moč pregleda po-
gledal v kozoare in je v Ul.
Garibaldi omahnil ter padel
na pločnik. Pri tem se je se-
veda precej uganil, tako da se
bo po mnenju zdravnik moral
zdraviti vsaj 20 dni.

Včeraj jutraj pa so pripel-
jali z avtom ZK v bolniš-
nico Brigata Pavia 32-letnega
Angela Musina iz Gemone, ki
je že več časa na zdravljenju
v goriškem sanatoriju v Ul.
V. Veneto. V tok zvečer, ko
je Muzin hotel v jedilnico sa-
natorija, mu je na stopnicah
zdrnilo in je padel. Ker v
začetku ni čutil hujših bole-
čin, ni hotel v civilno bolniš-
nico. Toda včeraj jutraj so
se bolečine povečale in mla-
denič je moral na ortopedski
oddelek, kjer mu bodo ver-
jetno stavili levo nogo v ma-
vec.

Predvčeršnjim zvečer pa

VOJNA NA BALKANU

Nekaj izbranih poglavij

Ko je v sobo vstopil partizan in nam sporočil, da je hiša,
kjer bomo stanovali, že pripravljena, se nam je zdelo, da
smo o vojni zgodovini Korčule zvedeli vse, kar smo o njej
lahko zvedeli.
Odpeljali so nas v majhno, obeljeno hišo na vrhu skale
s pogledom na pristanišče. Nekaj stebrov je peljalo do same
morske obale, od tod pa si lahko vrgel v bistro, modro
vodo, ki je bila na tem mestu globoka vsaj dvajset metrov.
Sobe so bile svetle in zračne, skozi njihova okna je prihajala
prava rekta sončnih žarkov. Kuharica v kuhinji je pravkar
pripravljala sočno jed. Vse se nam je zdelo nenavadno. Zdelo
se nam je, kakor da smo se dotaknili čarobnega prstana —
in pred nami se je kot tudež pojavilo vse, to, o čemer smo
tedne in tedne sanjali. Padre nas je v skrbih vprašal, če
smo zadovoljni. Ko je prejel pritrdilni odgovor, je odšel v
svoj urad. Pred tem nam je objubil, da se bo znova vrnil.
Ko je odšel, smo vrgli s sebe praznato obleko, prepojeno
s potom, stekli po stopnicah in skočili v morje. Leto je bilo

že daleč, zato je bila voda hladna in nas je ugodno osvežila.

Kmalu smo bili daleč od obale, v ozki soteski, široki komajda
miljo, ki deli Korčulo od polotoka Peljaja. Ko smo tako
plavalji, je z obale krenilo nekaj ribiških čolnov. Vedeli smo,
da pripravljajo Nemci samo eno miljo dalje, in sicer na
kraj, kjer se polotok spaja s kopnim, proboj vzdolž po-
lotoka. Ko smo se obrnili, smo videli vse mesto Korčulo, kako
se širi okrog pristanišča. Jutranje sonce je pozlatilo njegove
stare cerkve, hiše in palače.

Plavalji smo vse dotle, dokler se nismo utrudili. Nato
smo zapustili vodo, se osušili in oblekli srajce, ki smo jih
imeli zložene v nahrbtniku. Hranili smo jih prav za tako
priložnost. Zatem smo se najedli, se vrgli na postelje in
padi v globok, nemni sen.

Se preden sem si želel, me je prebudilo šumenje pa-
drejeve halje in klopot njegovih sandal po kamnitnem podu.

Včeraj jutraj pri Caprivi

Velik požar na posestvu zavoda vojnih sirot

Zgorelo je za 2 milijona lir krme in kmečkega orodja,
poškodovano pa je bilo tudi pohištvo - Naporno delo
gasilcev zaradi pomanjkanja vode

Včeraj jutraj ob 8.30 so
bili goriški gasilci klicani v
Rusija pri Caprivi, kjer se je
vnel velik požar na kmečkem
posestvu zavoda vojnih sirot
iz Gorice. Tam so že bili ga-
silci iz Krimla, vendar je ga-
šenje požara napredovalo po-
časno, ker je bilo zaradi po-
manjkanja vode vezano z ve-
likimi težavami. Goriški ga-
silci so nato napravili števil-
ne poti v Caprivo, od koder so
pripeljali potrebno vodo. Po-
se je popolnoma pogasilo še
le ob 16.30 popoldne.

Na posestvu, na katerem je
zaposlen nekaj kolonov, se
je iz doslej nepojasnjenih vzro-
kov vnel požar najprej na
seniku in v hlevu, od tu pa
so se plameni razširili na
stanovanjsko poslopje, ki tvo-
ri sestavni del celotne kmeč-
ke stavbe. Zgorela je vsa
strela (160 kvadratnih m), 30
stotov slame, 120 stotov sene
in 20 km. m lesenih tal. V
strahu, da bi ostali tudi brez
najnujnejših potrebščin in za-
vedajoč se, da so zaradi po-
manjkanja vode v zelo težav-
nem položaju, so člani kolon-
ske družine, že preden so pri-
šli gasilci, vrgli skozi okna
vse pohištvo in druge hišne
potrebnosti in tako napravi-
li za milijon lir nepotrebne
škode. V hlevu pa je poleg

omenjenega sene zgorelo še
precej orodja in tako cenjo,
da znaša skupna škoda 2 mi-
lijona lir (brez še omenjenega
milijona lir).

Pokrajinski kongres PSDI 26. januarja

Pod predsedstvom prof. An-
verse je bila mestna skup-
ščina PSDI, na kateri sta
govorila prvi tajnik Ferrucio
Fantini in prof. Zucalli o
razdeljevanju strankinih iz-
kaznic in bližnjih političnih
volitvah. Izbrali so kandida-
te Zucalli, Anverso, Fanti-
nija, Pontinija, Devetaga, Can-
dussija in Dornija za pokra-
jinski kongres, ki bo 26. ja-
nuarja.

VLOM V STANDO Blagajno odprli z električnim svetrom

Kriminalistična policija je
svoje poizvedovanje o vlo-
milih v blagajno veletrgov-
ne Standa v Gorici razširila
na tržaško in videmsko po-
krajino, da bi storilec pri-
šla na sled, vendar doslej še
nima v rokah nobenega doka-
za, ki bi posvetil med vsa-
kovrstne domneve, ki nastaja-
jo okoli tatvine. Čeprav so
našli pri blagajni navaden sve-
ter, so izvedenci, ki so pre-
gledali luknjo, ugotovili, da
je bila zvrtna z električnim
svetrom. Z nobeno drugo pri-
pravo ni mogoče zvrtni pri
centimetrov globoko luknjo,
ki bi imela tako obliko. Po
teh znakih si je še bolj u-
trilo pot prepričanje, da gre
za dobro premišljeno akcijo
svečrovcev, ki so prišli k nam
iz sosednjih krajev na opo-
zilo domaćina, ki dobro po-
zna razmere v goriški vele-
blagovnici.

Požar v tovarni Mocchuti v Gradiski

Uničena sta bila dva aparata
za izogrevanje nafte

Kmalu po 9. uri so mo-
rali goriški gasilci v Gradisko,
kjer sta se v tekstilni tovarni
Mocchuti vnela dva aparata
za izogrevanje nafte. Nevar-
nost je bila pretila tovarni
bila velika, vendar so goriški
in tržaški gasilci uspešno po-
mejili. Oba aparata sta sicer
zgorela, ter znaša škoda nad
2 milijona lir, vendar bi lah-
ko prišlo do razširitve požara
po vsem poslopju, če ne bi
gasilci tako hitro in spretno
nastopili. Goriške gasilce je
kakor že pri požaru v Capri-
vi, vodil načelnik Ciuzel.

Na prvi dan leta v Solkanu
Goričan podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

Včeraj jutraj je prišlo v
Solkanu, in sicer na cesti med
Magistralo in Ul. IX. Korpu-
sa, da je podrl na tla pešca
ki je podlegel poškodbam.

SPORT

33. silvestrov polnočni tek

Faria prvi v San Paulu rekorder Kuc še le osmi

Jugoslovani Mihalič ni odstopal v San Paulu - Italijan
Perrone na 16. mestu

SAN PAULO, 1. — 33. tradi-
cionalni silvestrov polnočni tek
v San Paulu v Braziliji je pri-
nesel veliko presenečenje:
zmagal je Portugalec Faria,
veliki favorit Rus Vladimir
Kuc je bil šel osmi.

1. Faria (Port.) 21'37"4
2. Suarez (Arg.) 21'58"4
3. Leenaert (Bel.) 22'4"4
4. Sandomal (Arg.) 22'38"1
5. Chiclet (Fr.) 22'40"1
6. Posti (Fin.) 22'43"1
7. Freire (Fr.) 22'45"5
8. Kuc (SZ) 22'47"7
9. Calisto (Br.) 22'48"7
10. Sandomal (Cile) 22'53"3.

Italijan Perrone se je uvrstil
na 16. mesto.

Znak za start 293 atletov so
dale sirene s poslopja šport-
nega lista «Gazeta Esportiva».
Ze po prvih 50 metrih se je
od glavnine oddaljila skupina,
v kateri so bili Kuc, Belgij-
ec Leenaert, Anglež Heatley,
Portugalec Faria, Brazilijec
Oliviera in Argentinec Suarez.
Pri 2. km sta vodila ostro bor-
bo Kuc in Suarez. Oba sta se
izmenjevala v vodstvu, v kratki
razdalji pa jima je sledil
Faria.

Ko je imel Kuc že kakih
50 m prednosti pri 3. km, je
Faria izkoristil lakotno ce-
stišče, ki Kucu očitno ni od-
govarjalo. Presel je v vodstvo.
Sledil pa mu je Amerikanelec
Truex. V tem trenutku je se
začela velika borba med Ku-
com, Fario in Truexam. Oba
buenih ovacijah gledalcev, ki
so se natrpali vzdolž 7.400 m.
dolge proge. Pri 5. km je pre-
vel vodstvo Truex, sledili pa
so mu Faria, Suarez in Kuc.
Ob izteku 5. km so sirene
najavile polnočni tek se je
poslej odvijal med zvoženjem.
pokanjem petard in oglašujo-
čim trobljenjem avtomobilov
in sirena v pozdrav novemu
letu.

Pri 6. km je Manuel Faria
končno prevzel vodstvo in v
izrednem finišu poveljal na
cilj. Naokoli na 150 m. Njegova
zmagica je okrog pol milijona
gledalcev pozdravilo z veliki-
mi ovacijami, ki so se nada-
ljevale tudi potem, ko je Faria
stopil na častni podij in pre-
jel lovorjev venec.

Pred zaključkom redakcije
smo prejeli iz Beograda vesti,
da Mihalič sploh ni odstopal
v San Paulu. Mihalič je že
imel vozovnico za letalo, ki ga
zaradi megle ni moglo na pol.

SMUSKI SKOKI
Eggert pred Šamovom
v Partenkirchenu

GARMISCH PARTENKIR-
CHEN, 1. — Drugo tekmoval-
je v smučarskih skokih v
okviru avstrijsko-nemške tura-
je, je bilo danes v Garmisch
Partenkirchenu. Zmagal je Av-
strijec Willy Eggert z 226,6
točkami in s skokoma 88 m in
85 m.

Vrstni red ostalih: 2. Niko-
laj Šamov (SZ) 223,2 (84 - 84,5),
3. Werner Lesser (Vzh. Nem.)
215,4 (81,5 - 81), 4. Walter Steu-
pnerger (Avstr.) 214,4 (81 - 81,5),
5. Nikolajev (SZ) 212,2 (79 -
81,5), 6. Bolkart (Zah. Nem.)
210,1, 7. Bykov (SZ) 208,2.

Italijan Zandanel je bil de-
seti z 205 točkami in s skoko-
ma 80,5 m in 79 m.

DEZURNA LEKARNA
Danes posluje vse dan in
ponoči lekarna D'Udine, Ulica
Rabatta 18, tel. 21-24.

KINO
CORSO, 17.30, 21.00: «Ve-
likana, E. Taylor, J. Dean in
H. Hudson, v cinemascopu in
v barvah. Film, v katerem
poslednji nastopa J. Dean.

VERDI, 17.00: «Parizanka», B.
Bardot, C. Bayer, v techni-
colorju.

VITTORIA, 17.00: «Povračilo
Indijancev», L. Baxter, R.
Moreno, v cinemascopu in v
technicolorju.

CENTRALE, 17.00: «Rdeči pe-
troleji», L. M. Crea, v cine-
mascopu in v barvah.

MODERNO, 17.00: «Moloh, bog
mascevanj».

Rekorder KUC z ženo in otrokom

V zaostali nogometni tekmi A lige

Dve minuti pred koncem tekme Milan izenačil proti Padovi (1:1)

Gola sta dosegla Hamrin za Padovo in Schiaffino za Milan

MILANO, 1. — V zaostali
tekmi A lige sta se enajstost-
ni Milan in Padova razšli
z neodločenim rezultatom 1:1
(0:0).

Milan: Buffon; Zagatti, Be-
raldo; Liedholm, Maldini, For-
tana; Galli, Schiaffino, Bean,
Grillo, Cucchiaroni.

Padova: Pin; Blason, Scu-
gnellato; Pison, Azzini, Moro;
Hamrin; Mari, Brighenti, Chi-
mento, Boscolo.

Schiaffino: v 20' Hamrin (P.),
v 43' Schiaffino (M.).

Koti 7:6 za Padovo.

Po nedeljskem uspehu nad
Fiorentino je bilo pričakovati,
da bo Milan tudi danes za-
igral poletno in učinkovito,
vendar pa se je moral zadovol-
jiti z neodločenim rezulta-
tom, katerega si je s težavo
priboril v zadnjih minutah i-
gre in na domovljah.

Moštvo Milana je napadalo
ves prvi polčas in dobrih del
dr drugega, vendar pa se je v
zaključnih fazah vse preveč
izgubljalo v drobljenju igre,
pri čemer je treba poudariti,
da Padova niti ni prakticirala
absolutne veržne obrambe,
kot je njena navada.

Ze v prvih minutah je bila
obramba Padove pred tekmi
preizkušnja, ki pa jih je ze-
lo dobro prestala s pomočjo
tunaj pomakljenih zvez. Ze-
aktivni je bil Cucchiaroni, ki
je pošiljal s krila mnoge ko-
ristne žoge pred vrata, ki pa
jih njegovi soigralci niso zna-
li izkoristiti. Bean je zapravlil
nestežno priložnost, pa tudi
Schiaffino ni igral kot običaj-
no.

V 22' in 24' je moral Buf-
fon drzno posredovati izpred
nog Boscola in Brighentija, da
je obvaroval svojo mrežo. V
25' je Schiaffino zagrešil grob
faul nad Chiumentom in gle-
dali so mu dolgo zvižgali. V
32' je bil Milan spet v napa-
danju, toda Bean je zaradi opo-
ziranja zapravlil skoraj stoo-
stotno priložnost. Polčas se je
zaključil z lepo parado Pina
na Cucchiaronijev strel.

V drugem polčaju je prvi
nevaren strel na vrata izvedel
Chiumento od Padove, kmalu
nato pa je Cucchiaronijev pro-
sti strel zdrslet tik mimo dro-
ga v out. Padova je poslej za-
cela prehajati pogostje v pro-
tinapade, dokler ni v 20' pre-
šla v vodstvo. Pison je z mu-
sta zvezo podal visoko proti
Hamrinu, ki je žogo z gla-
vo poslal neubranljivo v mre-
žo.

Po prvem presenečenju je
Milan ponovno začel z napadi,
vendar brez prodornosti in
vtrajnosti, tako da je obram-
ba Padove vedno lahko — če-
prav včasih tudi s težavo —
reševala. Končno pa je v 43'
Milan le izenačil, toda z dvom-
ljivim golom. Na predložeč
s prostega strela sta se pomak-
nila pred vrata v sumljiv po-
loži.

Ob naslednjem postanku na je prav tako sprejel kra-
jevni odred s svojim poveljnikom. Tokrat smo si poveljnika
ogledali bolj pozorno. Bili smo presenečeni, ko smo opazili,
da njegov konj prealej sope in da mu iz ust uhaaja pena.

Kakor da bi se moral popelj z napornim divjal.

Pa labodji vrat, krasna griva in rep ter veličastni brki
moza! Ali gre le za podobnost po naključju, ali o nečem,
kar je več kot to? Vendar v njegovih očeh ni bilo ničesar,
po čemer bi lahko sklepali, da se že poznamo.

Ta človek je privlačnega značaja, sem pomislil: meša-
nica južnjaškega panache, kmečke varljivosti in otroških
želja, da bi bil komu všeč. Nikoli nisem zvedel, kaj se je
z njim zgodilo v ogorčenih bitkah, ki so kmalu zatem sledile
na Korčuli.

Neki dogodek mi bo ostal vedno v spominu. Spominjam
se, da so me nekje s cvetjem obasile redovnice. Opazil sem,
da so se duhovniki v večini teh vase odločili za partizane
v nasprotju s katoliško duhovščino na kopnem. Živo se
tudi spominjam obiska v tovarni ročnih granat in v bolnici,
v kateri je zdravnik nemško-židovskega rodu prav tedaj
amputiral nekemu ranjenemu nogu, ter obiska v tiskarni, v
kateri se sicer ni zgodilo nič posebnega. Dobro se tudi spo-
minjam, da sem imel nekaj govorov v srbohrvaščini, enega
celo nekje z balkona. Prav tako tudi ne bom nikoli pozabil
prizora, ki nam ga je pripravil narednik Duncan. Ta se je,
kdo ve zakaj, ločil od nas in obšel ves otok kakor mi, vendar
v nasprotni smeri. Naredil je svojo lastno; triumfalno pot.

CASABLANCA, 1. — Royal
Standard - Crvena zvezda (Beo-
grad) 1:1.

ORAN, 1. — «Stade de
Reims»-Wiener Sportklub 2:0.

CORDOBA, 1. — «Austria» -
Cordoba 1:0.

SAARBRIJCKEN, 1. — So-
fija - Saas 2:1.

OVIEDO, 1. — Oviedo - Go-
thenburg (Švedska) 4:3.

BOLESLAVSTVO
BASEL, 1. — Francoza
Senfildor in Forlini sta zmagala
kakega večer zvečer na dirkal-
ski v Baselu v silvestrovi vo-
jni dvojici. 100 km sta prevo-
žila v času 2.00.07". Italijan
Rossi in Švicar Favre sta se
uvrstila na 9. mesto.

DISCIPLINSKI UKREPI FIGC
Igralci Fiorentine in Udinese
kaznovani s kolektivno globo

Številne izključitve, opomini in denarne kazni

MILANO, 1. — Razsodiščna
komisija italijanske nogomet-
ne zveze je sprejela v zvezi
s tekmi, ki so bile odigra-
ne 22., 26. in 29. dec. 1957,
naslednje disciplinske ukrepe:
Globe moštvom: 90.000 lir
Lanerossi, 50.000 lir Brescia in
Palermo, 30.000 lir Milan in
Sanremese, 2